

Egy filozófiai fejtörő megoldása

VISSZHANG - LV. évfolyam 9. szám, 2011. március 4.

Tózsér János és Gébert Judit remek írással vette el azon tépelődésre hajlamos *ÉS*-olvasók álmát, akik elalvás előtt elgondolkoztak metafizikai eszmefuttatásukon. (*Egy filozófiai fejtörő*, 2011/6., febr. 18.) Mivel az álmatlanság káros, gyorsan szolgálok egy hatékony filozófiai terápiával. A szerzők helyesen feltételezik, hogy empirikus - természettudományos - eszközökkel el tudjuk dönteni, hogy valaminek egy adott időpontban eredetiek az alkatrészei vagy sem. Világos érveléssel kimutatják, hogy ha nem adunk egyértelmű kritériumokat az azonosságra, akkor nem tudunk válaszolni az azonossággal kapcsolatos kérdésekre. (Nem ismétlem meg az argumentációt, érdemes újraolvasni írásukat.) Ehhez én mindössze annyit tennék hozzá, hogy menekülni tudjunk a csapdából, Quine felfogását kell kövessük, és a fizikai tárgyakat időben kiterjedt dologként kell felfogjuk: valami Thészeusz hajója egy időpontban pontosan akkor, ha annak a valaminek nagyjából eredeti alkatrészei vannak abban az időpontban. Ha ez nem teljesül, akkor egyazon időpontban több kiállított hajómodell is tartalmazhat eredeti alkatrészeket, de egyik sem lesz azonos közülük a Minothaurusz legyőzőjének hajójával. Ilyenkor az eredeti hajó sajnos nem létezik. Viszont különös módon újjászülethet mégis, ha összegyűjtve a szétszóródott alkatrészeknek több mint a felét, újraépítjük a görög hős hajóját. Most már nyugodtan álomra hajthatjuk fejünket.

(A szerző filozófus)